

Harstad kommune

Attraktivt hele livet

Særutskrift

Saksmappenr: 2020/4765
Saksbehandler: May-Unni Ertsås Olsen
Arkivkode: 010/&13

Behandles av:

Utvalg	Møtedato	Utvalgssaksnr.
UNGDOMSRADET	13.01.2021	21/2
Formannskapet	19.01.2021	21/3

HØRING - FRIE OG HEMMELIGE VALG - NY VALGLOV

Behandling Formannskapet - 19.01.2021:

SV v/Edvin Eriksen fremmet flg forslag:

Stemmerettsalderen settes til 16 år for stortingsvalg og Lokalvalg (fylkes- og kommunevalg).

Krf. v/Jorunn Skogan Konst fremmet flg forslag:

Nytt forslag Harstad formannskap støtter valglovutvalgets mindretall om opprettholdelse av 18 års stemmerettsalder ved stortingsvalg. Ved kommune- og fylkestingsvalg senkes stemmerettsalderen til 16 år.

Avstemmingen

Kommunedirektørens tilråding ble vedtatt med 7 mot 2 stemmer (For – AP:3, H:1, Krf:1, SP:1, SV:1/Mot – FrP:2)

Forslag fra Edvin Eriksen falt med 1 stemme mot 8.

Forslag fra Jorunn Skogan Konst ble vedtatt med 6 mot 3 stemmer (For – AP:3, Krf:1, SP:1, SV:1/Mot - FrP:2, H:1).

Vedtak Formannskapet - 19.01.2021:

- 1 Formannskapet godkjenner vedlagte forslag til uttalelse til ny valglov – NOU 2020:6 Frie og hemmelige valg med følgende tillegg/endringer:
- 2 Formannskap støtter valglovutvalgets mindretall om opprettholdelse av 18 års stemmerettsalder ved stortingsvalg. Ved kommune- og fylkestingsvalg senkes stemmerettsalderen til 16 år.

UTTALELSE

Harstad formannskap gir slik uttalelse til følgende paragrafer i valglovutvalgets forslag til ny valglov:

§2-1 Stemmerett ved Stortingsvalg

§2-2 Stemmerett ved fylkestingsvalg og kommunestyrevalg

§6-1 Når velgerne kan forhåndsstemme

§6-2 Antall stemmemottakere

§2-1 Stemmerett ved Stortingsvalg

Bestemmelser som ikke videreføres i forslag til ny lov:

- kravet om at velger må være manntallsført i en kommune på valgdagen
- kravet om at vedkommende må være eller ha vært folkeregisterført som bosatt i Norge for å ha stemmerett
- kravet om at vedkommende ikke må ha mistet stemmeretten etter Grunnloven videreføres ikke.

Når det gjelder kravet om å være eller ha vært bosatt i Norge for å ha stemmerett er lovutvalget delt i flertall og mindretall.

Flertallet mener at det viktigste elementet ved å ha norsk statsborgerskap er stemmeretten ved stortingsvalg, og foreslår derfor å fjerne vilkåret om ha vært bosatt i Norge for å ha stemmerett ved stortingsvalg.

Mindretallet mener det fortsatt bør stilles krav om en viss tilknytning til Norge utover statsborgerskap for å kunne ha stemmerett ved stortingsvalg. Mindretallet foreslår derfor å videreføre gjeldende rett om krav til å ha vært bosatt i Norge for å ha stemmerett.

Harstad formannskap gir sin støtte til mindretallets forslag om å videreføre gjeldende rett på området.

§2-2 Stemmerett ved fylkestingsvalg og kommunestyrevalg

Stemmerettsalder settes ned til 16 år.

Valglovutvalget er her delt i flertall og mindretall.

Mindretallet mener at stemmerettsalderen ikke bør senkes, hverken ved stortingsvalg eller kommunestyre- og fylkestingsvalg. Mindretallet mener at stemmerettsalderen prinsipielt bør samsvare med myndighetsalderen og viser til at det er andre kanaler og arenaer der ungdom kan delta i det politiske livet og påvirke politikken, for eksempel ungdomsråd som nå også er lovfestet.

Det har vært gjort forsøk med stemmerett for 16-åringer i 2011 og 2015.

I kommuneproposisjonen 2018 ble forsøk med nedsatt stemmerettsalder 2011 og 2015 behandlet. I vurderingen fremkommer det at det bør være samsvar mellom myndighetsalder og stemmerettsalder, og at erfaringene fra forsøkene ikke rokker ved dette prinsippet.

Forsøkene så ikke ut til å ha påvirket til økende grad av bruk av stemmeretten ved senere valg blant ungdom som deltok i forsøkene.

Utvalget har også delt seg når det gjelder valgbarhetsalder. Flertallet vil ikke senke valgbarhetsalder ved noen valg, mens mindretallet vil senke valgbarhetsalder ved kommunestyre- og fylkestingsvalg.

Argumentene mot å senke valgbarhetsalderen gjelder ansvaret i det å være folkevalgt og tidsbruk for ungdom i videregående skole. Mindretallet mener det er lettere å ivareta vervet i lokalpolitikken enn i nasjonal politikk, og at det er lettere å få fritak fra verv lokalt enn nasjonalt.

Harstad formannskap støtter valglovutvalgets mindretall om opprettholdelse av 18 års stemmerettsalder og valgbarhetsalder ved Stortingsvalg, mens stemmerettsalder senkes til 16 år ved kommunestyre og fylkestingsvalg.

§6-1 Når velgerne kan forhåndsstemme

Av 19.611 stemmeberettigede i Harstad ved kommunevalget i 2019 var det 108 personer som benyttet seg av muligheten til å stemme før ordinært forhåndsstemmemottak startet. 82 av disse stemmene ble avgitt innenriks og 26 utenriks.

Sverige har 18 dager forhåndsstemmeperiode (24 dager fra utlandet), Danmark har 3 uker ved Folketingsvalg og 6 uker ved lokalvalg. Norge har 70 dager (10 uker) ved alle valg.

Mindretallet i lovutvalget mener at tidligstemmingen gjør forhåndsstemmeperioden i Norge uforholdsmessig lang, og at ordningen bør fjernes. Disse medlemmene viser også til at stemmeperioden i Norge er svært lang sammenliknet med andre nordiske land. De peker videre på at forhåndsstemming i Norge allerede er svært godt tilrettelagt, og at den gir velgerne gode muligheter til å stemme i løpet av den ordinære forhåndsstemmeperioden, også ved å avgi stemme i annen kommune enn der en er manntallsført dersom en er på reise i ordinær forhåndsstemmeperiode.

Harstad formannskap gir sin støtte til mindretallets forslag om fjerne tidligstemmeordningen. Det forutsettes at stemmegivning fra utlandet, samt og Jan Mayen og Svalbard opprettholdes.

§6-2 Antall stemmemottakere

Bestemmelsen viderefører gjeldende rett om 2 stemmemottakere i forhåndsstemmeperioden, i tillegg forslås at dette skal gjelde også ved mottak av stemmer avgitt i tidligstemmeperioden for at valgbehandlingen skal oppleves så likt som mulig for velgeren gjennom hele stemmeperioden. Et annet argument som er brukt er at 2 stemmemottakere vil gi mer tillit til sikkerhet i valggjennomføringen.

Det har tidligere vært ansett som tilstrekkelig med 1 stemmemottaker ved tidligstemmegivningen da stemmegivningen avgis i konvolutt, og at verken stemmegivning eller stemmeseddel blir godkjent på stedet – i motsetning til ved forhåndsstemmegivning og valgting der seddel legges direkte i urne.

En ordning med 2 stemmemottakere ved tidligstemmegivningen i perioden 1. juli til forhåndsstemmegivningen starter ca. 10. august vil være ressurskrevende, særlig når en hensyntar at dette er midt i tiden for avvikling av hovedferie.

Harstad formannskap støtter ikke lovutvalgets forslag om å øke antall stemmemottakere ved tidligstemmegivningen av hensyn til ressursbehovet midt i ferieavviklingstiden.

Rett utskrift, 21. januar 2021

Aud Jorun Pedersen
Sekretær

Dokumentet er godkjent elektronisk og krever ikke signatur.